BRISSIACAE LITIS. HISTORIA. EX QVA PARADOXAE CONCLVSIONES

Vtilißima. & Singularia Iura, a tenebris & Rerum calligine quaſi E terra (ut Teſauri) Eruta, in Lucem prodiere.

ILLVSTRIS. MELCHIORIS SCARAVELLI.
Regij Senatoris Opera

MARTINO CRAVOTO, TAVRINI EXCVSSORE ANNO MDLXVI.
Kal. *AVGVSTI*

Ioannis Fransci Scarauelli Iuris Candidati, ad comilittones, Epistolla

Collegeram (commillittones studiosissimi) ex Patrui mei, Melchioris Scarauelli; scriptis; Non secus quam, ex Sibillæ Folijs, singlularia quedam, oracula, quæ uobis comunicanda curaui, Ut ex illis quasi, ennianum Aurum legeretis: A. Briciace autem litis. Historia; Auspicatus sum; eo. Quod in prima eius litis scedula, Patrus meus. Presago. Animo, originem, media, & huius litis exitum, prædixerit. Iam senserat conspirantes, Potentum fauores. paratos testes, quibus ueritas euerteretur, & rel ligioni excelentissimi Senatus obriperetur, Quare non a Pijssimi Eneæ laboribus nõ a Riphei iustissimi & equi seruantissimi. casu, miserum solamen labo rum accipere uoluit. sed a fidelissimo SALUATORE nostro, Auxilium præcatus, qui ne ea quam predicarat beatitudine persequutionis, propter iustitiam, careret. falsis testibus; & populi rumoribus, obrepta Iudicia. constanter sustinere uoluit. Eius exemplo ille diuino spiritu addiutus, Philosofico animo, pecuniæ contemptu. laborum tollerantia. humilitate atq; patientia, Accinctus, aduersus potentum conjuratiam, Fidei sue commissam. Testamenti & extremè sue Socrus uoluntatis, exequutionem. ad exitum, per ducere instituit. Non ignarus quanto labore. ac impensa. & quanto legitime liberorum discrimine, & per quot iudiciornm. Scilas, atque caribdes ei en nattandum foret, prius quam ueritas ellusceseeret. Verũ Iusticie fiducia, & incoruptorum Iudicum subsidio. tandem ad Tragicomediam, aduersam partem, ad extrema reuisionis mendicate auxilia. post tot tantorum que Virorum iudicia. quo instauerat deduxit. Vos Quæ acta sunt perlegite Que supersunt agenda feliciter spectate, ex Augusta Taurinorum KAL. Aug.

M D L X V I.

VEre factorum probationes: Et ex illis resultantes iuris conclusiones. & allegationes. Ad intellectum causæ, Per Illustrem. D. Brissaci, Ac per coheredes Illustris D. Mariæ eius sororis morte Ac per Magnificam D. Doroteam Malingram) ab eis ius pretendentem) instauratæ, & per reuisionem pendentis Coram excellentis. Senatu. Agentes ex una. Contra Ill. D. Franciscum, & Magdalenam iugales de Rubeis. & D. Melchiorem Scarauellum eorum patrem, & socerum, & auctorem respectiue conuentos, & in causa reuisionis suplicatos. inde Procuius intelligentia proponendum est, & sciendum.

Fuisse iu humanis Ill, Ludouicum Malingri (Ducalis Hospitij Magistrum), Bagnolij, Cantogni,& Droxij, condominum, Nicæq;, & Vercellarum Gubernatorem, qui vitæ, & mortis tempore, (Inter cætera allodia) pressidebat, Et in bonis ac hæreditate reliquit. Rus ingens (licet infructuosum) allodiale, in agro Droxij cum tricentis soli iuggeribus, ac pertinentijs. in quo conuenti auitam legitimam possident, circa quam totius presentis causæ moles uersatur.

Hoc Rus, cum prædictus D. Ludouicus. Ill. Margarinæ Comitisse Plezasihæ, eius primæ coniugis, dotes recognosceret, Quæ (inclusa centum Margaritarum linea. ad florenos mille eo tempore extimata, & alijs iocalibus) septẽmille florenorũ summã excedebant fuit iuxta l. fi. C. Quæ res pigno. ob. possunt, pignoris iure generaliter mancipatum & teneri constitutum nomine D, Margarinæ & suorum hæredum in omnem casum dotis restituendæ.

Intestata, Inde decessit D, Margarina. superstitibus ex eodem coniugio Christophoro, & Ioanna liberis ex S. C. hæredibus.

D. Ludouicus pater. communium liberorum ad ministrator. & vsufructuarius nihil in liberorum perniciem moliri potuit. l. i. C. de Bon. mat. Rus Queq; eorum nomine constituerat interuersa possẽ mutare non potuit. l. cum nemo. C. de Acqui posseß. quare materna possessio iure paterni constituti, & usufructus continuata. in liberos heredes fuit, ut eleganter Parisius 4. uol consilio extremo scribit

D. Ludouicus, coniugium repetijt. cum Ill. D. Maria. Sorore Ill. D Briciaci, eius que dotes in nominibus debitorum constitutas recognouit, & nominatim conuenit, Ne ad restitutionem teneretur nisi quatenus exegisset, qui constante coniugio exceptis 367 aureis Dotis residuum exigisse confessus est.

Post quas recognitiones D. Maria, omnia iura dotalia cum decretto, & viri consensu; ac iuramenti uinculo D. Christophoro eius priuigno, excepto usu fructu. & scutis mille Donauit ut per Ill. Alexandrinum consilo. 54: & 55 legitur.

Perseuerante ea donatione decessit D. Ludouicus instituto Domino Christophoro vnico filio (ex prima uxore) vniuersali hærede & D Ioanna ex bonis paternis usque ad summam sex mille florenorum particularis institutionis iure dotanda pro qua legitima & dote. lex. i. C. comunia deleg. tres actiones tribuit. l. finali. C. vn. ut interdictum pollicetur etiam si possessionis apprensio per eam non probetur.

D Ioanna cum fratre post patris obitum paternas edes cum fratre incollens continuasse (etiã sine apprehensione) singulorum corporum paternæ possessionis iura censetur. l. siue possidetis. C. de probat. l cum milles ff. Ex qui. cau. maio. Presertim legitime in ea grangia ei spectantẽ iri. l. si quis in suo in uerbo restituere compelles C de inoff. testo. quia spoliatã presumit verbum restituere, & fructus ad iudicat .l. in cõdemnatione ff. de Reg. iu. Nam etiam viuo patre ea naturaliter possidebat. .l. ij. §. ff. pro here: & Parisius D. 9. vltimo 4. vol, vnde. filiæ datur interdictum, Vnde ui. & beneficium .l. si quis in suo. de inoff. testa. .& l. fi C. Vnde ui, & .l. siue possidetis, quia nisi doceat unde habuit aliena spoliasse fingitur, & continuatam possessionẽ His verbis (le mort saisit le viu) ex Gallorum moribus, & vera iuris interpretatione in legittima, facille probamus.

Orta deinde controuersia fuit inter D Mariam, & D. Christophorum donatarium. qui minor protestans' inuitus, sine curatoris interuentu, sine decreto, coactus fuit Nouercæ quæ ab ea acceperat Retrodonare, & cum ea transigere, & se ad summam trium mille aureorum, & pro indebitis summis non hæreditarijs, ad termille aureos persoluendos se obligare & quod deterius est Rus predictum paternum (spoliata so-

rore) in folutum tradere nouercæ (ſpolij & iuris priuignæ competentis. non ignare, cū tamen ea tranſactio nullum preiudicium parare. potuit ,l.ij. C, Res inter alios acta.l. cohæredibus .C. Fami. herſis.

D. Ioanna (tractatu Sereniſſimorum Ducum, & coniugum) CAROLI & BEATRICIS D.Melchiori Scarauello ſpōdet Cui sereniſſima Duciſſa pro ſeruitijs, et pſtitis, ſcutos ducentū, ex Aſtenſi prouentu, & Sere. Carolus flotenos bis mille exprouētu molendinorum Pinerolij aſſignarunt. quas ſummas Scarauellus (bello confeſtim ſubeunte) connſequi non potuit D. Chriſtophorus hæres pro dotibus maternis, & paterno legato (ſilua legali exceuta) ea enim uoce notarius Alobrox uſus) recurſum ad ligitimam vbi non numerarentur 2500. aurei Scarauello promiſſi ſignificauit. neq; adhuc hodie ſoluti integre etiā ligittima grangiæ imputata fuere.

Deceſſit utiq; D. Maria, Q ue Scarauellum (defuncta eius matre) directis uerbis ſui teſtamenti excutorem & poſſeſſorum dicti Rnris, inſtitnit,eiusq; fideicommiſit ut (muitis & reclamantibus D. Briſſaci, & alijs cohæredibus per eam ſub condiſtione, ſi moleſtiam executori non inculiſſeat inſtituti (potiretur, poſſeſſione, & fructibus dicti ruris, & ſibi ac filiabus ſuis, & cæteris legatarijs ac debitoribus. ſe creditores iurantibus. ſatisfaceret, & conſcientijs eorum, ac iuramentis crederet & ut eam grangiam, seu Rus, illud D. Bagnolij, sororio ſuo prætio 3305. ſcutorum Retrouenderet, & de prætio creditoribus, & legatarijs ſatisfaceret. quibus ex fructibus ſatisfactum non eſſet, Reſiduum uero inter cohæredes(qui moleſtiam executori non dediſent. executor diuidret. Sorores tres ea lege, & conditione in eo reſiduo pretij, & cæteris bonis ſcripſit hæredes Ei lege & conditione ut ſi vna, duæ, aut omnes. moleſtiam executori intulliſſent ille exhæredes eſſent. & abomini hæreditario iure excluderenť & neque Heredes eſſent. niſi quæ ab omni moleſtia abſtinuiſſent, & eis moleſtiam inferentibus D. Antonium solarium ſubſtituebat, & eo in moleſtiam prolapso, Sereniſſimum DVCEM SABAVDIE ſubſtituebat, cui & ea quæ ab indignis auferuntur,per l. i. ff. de Iure fiſci. debentur, & tale teſtamentum firmum manet. l. i. vbi late Bal. C. de hijs quæ pænæ nomive,

Interea helli calamitas ingruit, & ſcarauella executrix rus prædictum Ill. D. Francisco Macelli pretio circiter vnius florent in ſingula iuggera Locauit. Et ea defuncta poſt rationes diſpuntas cum reliqui creditores & legatarij Scarauellum executorem interpellarent, ille vt (inter affines & Nob. conuenit) p literas miſſiuas. hæredes Dominæ Mariæ Rus contra teſtatricis mandatum occupantes. urbane interpellauit, quæ miſſis earum caſtellanis Scarauellnm ut contentus ſua legittima, & dimidia legatorum eſſe vellet. Rogauerat & vt pro executione legatorum pateretur Ruris curam penes Reuerendum Canonicum Morandetum negotiatorum geſtorem Ill, D. Brictaci eſſe, Q ui pro legitimæ fructibus Scarauello reſponderet, & de reſiduo creditoribus, & legatarijs ſatisfaceret, & rationes omnibus rederet, ac vere & realiter illis ſatisfaceret realiter ſoluedo ita ut Scarauellus in utroq; foro releuatus eſſet, Hijs verbalibus cōuentionibus (donec conuenire per belli occaſionem licuiſſet) ab anno 1548. Reuerendus Morandetus continuare in ocupata poſſeſione cæpit, & ut interea, propter D. Chriſtophorum auctorem, & pretij dotalis per eum faciendā reſtitutionem per aduocatos decernereť, & cū Scarauellus inſtaret cauſā dictae legitimæ ſummarie diffiniri(Morandetus ut interea fructus ligitime interciperet neque heredibus, neque Scarauello daret) & deciſioni cauſæ aſſidue moram daret, Perlueras animabat Ill. D. Brictaci, & cohæredes, ne ſummarię eam cauſam decidi facerent, ſeque habere Dominum Clementem Bellotum, & alios ſuggerens qui (ſi ſummo iure in iudicio contenedum forret) cauſæ victoriam promittebant, quam ex bono & æquo obtinere non poſſent, Hijs artibus muliebres animos (ad litigandum magis, quam ad reſtituendum pronos) Animauit. & concordio zinzania ſuperſeminauit, tantumque hijs dolis effecit, ut nouas lites excitarit, & interea ab anno 1548. vſque ad annum 1555. excluſiue. fructus intercepit ut rationes ab eo iudicialiter editę, ac productae teſtantur.

Interea Scarauellus ſe elluſum ſentiens. prolatis coram Ill. Parlamenti curia teſtamenti. D. Mariæ tabulis. cæpit Ruris poſſeſſionem auocare, contra que heredes porteſtari ut ſi aduerſarentur exharedes eſſent, (circunductus aliquandiu fuit Scarauellus ca-

uillationibu

uilationibus tandem hæredes premissum concordium aledgando. se concordes esse. capit . autē & modum concordij. calumniose subticentes. affirmarunt.

Scarauelus vt ab odiosa lite disenderet. Scedulam produxit exordientem malorum seruorum ministerium hanc litem alit. vbi innotorium inter cætera capita concordij deduxit. quorum aliqua sequntur.

Primo Quod ipsi D. aduersantes iuxta per eos oblata. testatricis voluntatem adimpleant, & creditoribus. & legatorijs satisfaciant, & id se facturos promittant. sub pæna iuris (de qua in Auten. de Hære. & Fal. §. si uero non implens) & relleuent ac relleuare promittant ipsum executorem. tam in foro conscientiæ, quam in foro fori ab onere executionis. satisfaciendo vere & realiter voluntati testatricis pro rata cuiꝗ hæredū spectante.

Iten (omissis duobus capitulis) deduxit qod De eo quod ad ipsum Scarauellum pertinet ratione legittimæ quondam D. Ioannę eius vxoris, & liberorum. tam ratione proprietatis quam fructnum: vocato si expediat auctore earum: remotis apicibus, iuris, & sola facti ueritate inspecta, & confessatis veritatibus factorum, & sumptis summarijs informationibus: stetur summario appoctuamento aduocatorum, & latius ut in dicta sedula. producta 21. Augusti 1551 continet. Premissum concordiū Anno 1553 per mandatum speciale, confessatum & ratificatum fuit. quod mandatum receptum fuit per & Iacobum Bilā vt fo. 104. in actis A. legitur.

Tandem 1553. 13. Octoberis. latum fuit arrestum. quod licebit Scarauello propria manu fructtus capere. nisi hæredes. placitis Scarauello iuxta oblata in actis, & concordata satisfaciat.

Demum sexta Nouembris 1551. alio Aresto dictum est quod partes tenebuntur obseruare & adimplere earum respectiue concordata, & in concordio promissa. intra sex menses proximos. cum cominatione ꝙ ex nunc prout ex tunc priuant commodo & iure ad formam concordij, quod vtique testamento durius cauetur, ut si molestiam intulissent. exhæredes essent. iuxta l. 1. vbi Bal. C. de Hijs quæ pænæ nomine, & in. §. si quis non inpleus in Aut. de Here. & Falci.

1551. 15. Nouembris. D. Morandetus procurator Ill. Domine Briciaci in executionem concordij Scarauello iterum promisit satisfacere Creditoribus, & legatarijs, & remissionem grangiæ (excepta legittima D. Scarauello, liberis spectante) acceptauit. si ita de iure pro aduocatos spectare iudicaretur. nam legittimam & legittimę possessionem ei Scarauellus remittere. alia conditione noluit. Promisit insuper Morādetus quod ipsa D. Briciaci effectualiter soluet omnibus creditoribus, & quod summarie decidi faciet causam legittimæ, per duos aduocatos & vnum ex senatoribus, quę instrumenta ipsa. Ill. D. Briciaci ratificauit Vercellis 21. Aprilis. 1554. instrumento per Egre. Franciscum Richiardi.

1551. 18. Desembris similiter per Scarauellum conuentum extitit, cum Ill. D. Isabella respectu legittimæ, instrumēto ꝑ Egr. Elsā quæ eadem promisit, vt Ill. D. Brisiaci fecerat

1554. 14. Iulij Instrumento per Ioan Mariam Nomis. Ill. D. Macelli legittimam Scarauello pariter remisit, & Residuū sue tertie partis, deducta legittima. ꝓ dimidia Scarauello, et ꝓ dimidia D. Dorotæ, vędidit. ad rationem scutorum decē pro singula iornata.

Item de anno 1556. 6 Decembris, conuentum, conputatum. concordatum & transactū per Scarauillum est, cum Ill D, Isabella, & Ill. Senatore D. Macelli, quod ad rationem dicti pretij, quo vendita fuerat eorum portio D Dorotę. pro duabus partibus legittime euictæ (quæ duæ partes legittime exclusa tertia parte D. Briciaci ascendebāt ad iuggera trigenta octo) D. Bagnolij ratione euictionis Retro dare teneret Scutos tricentum Septuaginta quinque, attento quod Ill. D. Isabella vendiderat D. Dorotee residuum sue tertie partis, deducta legittima, ad ratione decem Scutorum min⁹ vno testono in singula iuggera vt ex eo instrō facile colligitur, quot ruggera Scarauelus pro legittima euicerit & pro quot satisfactum fuerit euictionis noīe. & quid super ea iudicatum fuerit per aduocatos & ipsum illust, Regium Senatorem in causa legittime quam prestare intendebant ad formam Autentice, sed nono Iure, & Scarauellus Requirebat, sibi persolui ad formam. l. si quis in suo, in principio C. de inof, testamento.

Nec Ill. Regij Senatoris & Domini Marcelli (ex forma transactionum coimuni con-

ſenſu ellecti) iuſtiſsimo iudicio, atque exemplo auditis auctoris &partium aduocatis Laio, Morandetus aquieſcere noluit Nec legitimã, adiudicari. ſecundum diſpoſitionem.l. ſi quis. C. de Inoff. teſta. nec Scarauello aſsignari paſſus eſt: Quanquam & ipſe caſum proprium faciens, & Ill. D. Briciaſsi ratum habens, (ſub penis iuris (dicto arbitrio ſtare cum iuramento promiſerint. Qua ratione res iterum coram Ill ſigilli cuſtode diſputata in quatuor queſtiones (quaſi Idrę caput) emicuit, quarum capita hæc fũt.

P. An ſicut dominium in ſuos (defuncto patre) continuat? Quaſi eadem planta ſit sobolis, in paterno ſtipite emicantis, cun ſucciso ſtipite, & vetere trunco, iuxta .l. proponebatur ff. de Iudi. & .l. inſuis .ff. de Lib. & poſthu. Idem quoqne in paterna poſſeſsione (ſaltem quo ad legitimę iura) cenceatur. contendebat Scarauellus, iuris interpretatione, atque fictione, poſſeſsionem naturalem quam filius, & ẽi viuo patre penes ſe habebat .l. .ij. .§. fi. .ff: pro hære. etiam ſine noua adprehenſione, coniunctim in ſuos legitimatenus, deſcendere. preſertim in militibus Preſertim & nobilibus feudatarijs .l cum miles ff. ex quib. cau. maiores .§. inter filiam ſi de feudo defuncti. Hocq a .l. non preſumi solum, ſed ita fingi aſſeuerabat, vt contrariae probationis ſarracina: in contradicentis dorſum reijciaĩ .l. ſiue poscidetis .C. de Proba. Nec obſtat .l. cum hæredes de Exterorum & paganoruw ſuceſsione loquens. Quare dum ſpeciali pater inter liberos, & quaſi militari. & poteſtatis iuræ teſtatur quod ei placuerit etiam ex imperfecto & in solemni teſtamento filijs debetur l hac conſultiſsima .§. ex imperfecto .C. deſta. & in .l. fi: C. famil. hær. quo fit vt ſi poleſsionem migrare voluerit Pater conſtituiſſe quoque videatur. Quod euidentius probat .l. ſi quis in ſuo in pr. C. de inoff teſta. dum filiæ aut fratri in iminuſcula portione inſtituto, quem frater litigare coegit, dum non ſinit poſſeſsionem particulæ apprehendere, Nam tunc l. non ſolum quod pater ei reliquerat, ſed & tertiam illam quam lex adiecit, reſtituere compellit, Verbum enim reſtituere, neceſſario infert ex patris teſtamento cui, clauſula omni meliori modo & conſtituti ineſt, & legis miniſterio continuatam poſſeſsionem non ſolum relicti paterni portiũcllæ ſed acceſsionis & fructuum neceſſario fingi l. in condemnatione cum notatis. in glo. ff. de Reg. iu. ſi igitur filia excluſa per fratre a fratre ſpoliata dicitur merito quicunque a fratre accepit ſpolio & violentia infectam poſſeſsionem habet, ſi etiam vacantem acceperit trientis & dupli adiectione coercetur. l. ſi quis in ſuo. & l. fi. C. unde vi. c. ſepæ de Reſtitutiõ. ſpoliatorum. l. ſi me. & Titium. ff. Sicer. pet. quæ iura, Aureis Menalce noſtri comentariis antiquam iuris prudentiam redolentibus, illuſtrant, & qui vix nobis hec memoranda in reſtitutorijs remedijs reliquit, quæ noſtris temporibus oppreſſis sororibus alluceant.

Altera non inſubtilis quæſtio agitata eſt, an filia quæ in particula, inſtituta eſt Rem elligere poſsit, in qua bonorum parte ſuæ legitimæ, & acceſsionis iura retineat, & exiſtimat preuentioni locum eſſe, nam ſi quid frater alienarit (bonam ſemper fidem deſidero, & creditorum fraudandorum conſilium excludo) id recte alienatum putat. ſilique ĩ legitimã inputandũ. l. filium quem habentem. C. famil. hær. l. Marcellus. §. res quæ. ff. ad S C: treb. l. in quartam. ff. ad l. Fal. Quare in cæteris rebus retinendis opptionem creditrici filię concedit. per .l. creditoris apbitrio .ff. de Diſtrac. pig. nam cum retenta legitima in hæreditariis. corporibus, reliqua fratri ex teſtamento paterno reſtituere teneatur, quaſi alternatiua debitrix, retentionem rei, quam maluerit habebit quod gratus. 22 vol. conſilo. 65. nu. 16. probat.

Tertio quærebatur. qualiter diuiſio ſeu miſsio in poſſeſsionem fieri poſſet, abſente Ill. D. Briciaſsi, & Ill. Morandeto recuſante, cum Scarauellus iuggera triginta octo. & ad rationem quadrantis totius Ruris legitimam p portionibus Ill. D. Iſabellæ, & Ill. D. D: Macelli. indiuiſis cum Ill. D. Briciaſsi. pro tertia poſsideret 57 iuggera poſſidenda. reſpondit. tex eſſe in l. 2. C. comi. diui. & in l. & ſi non omnes. ff. eo. & in l. cohæredibus. C. Fa hereſis. ideo ceſſare dubitationem quare miſsionem fieri oportet in iugeribus 57 pro tertia cum Ill. D. Briciaſsi indiuiſa vt ex duobus tertijs fructus 38. iungerũ legitime D. Scarauelli ac beſsis conſequantur item pro dimidia 57. iuggerum deducta legitima remanente & ab Ill: Dominis de ſolario per Scarauellũ, comprata, miſsio vtque facienda erat in ſexta parte pro indiuiſio iuggerũ 171. vt ex fructu partis dominicæ ſextantis 171 iuggerum Scarauelli fructum 28, iornatarum cum di- ... 12.

midia

midia accipiant iuxta l. i. C. com. diui. & l. si ut proponis: C. de ædificijs. priua, l. Marcellus .§. idem respondet. ff pro socio. Hyppo. sing. 369. Iason in l. serui ellectione ff: de Leg. i. & in l. i. C. Qui testa. fa. pos.

Quarto dubitatum fuit. de cultura & fructibus, an Scarauellus elligere potuerit quædam ex potioribus, prædijs pro sua & liberorum legittima & quo ad portionem Ill. D. Macelli expressũ, Instr. fuit, quo ad Ill. D. Isabellã ex nõ scripto dictum fuit, ꝙ elligeret & mediocriter ne res ad iudicis arbitrium deduceretur, sic & neque optimos neq; pessimos seruos elligit cui optio competit, & Generaliter quotiens in alterius arbitrium confertur pro uiri boni arbitrio accipiendum est. qui filię in mediocri & magis commodo predio elligenti paternum fundum assentiri debet l. si l emptione ff. de Mmo

Hijs atque alijs rationibus. ex premissis resultantibus Scarauellus in executionem arrestorum predictorum uocato & reclamante Morandretto, missus est in possessionem 57. iuggerum pro indiuisio cum Ill. D. Briciassi pro tertia quo ad proprietatem. & hæreditaria iura, & ipsius executoris possessione & pro 171. pro indiuiso pro quinque partibus. videlicet pro tertia cun Ill. D. Briciassi & pro residuo cum D. Dorotea cum qua postea facta extitit ad eam rationem diuisio ita ut ipsi posideret iuggera centum, & quatuordecim indiuisa pro tertio cum Ill D. Briciaci, & filia Scarauelli inclusis datis Ill. Præsidi. S. Iuliani tenuis pro Nob. stephanum Meschiau totidem,

Nunc superest, Vt ad rationes quarum gratia Magnifica Domina Dorotea Malingra decepta fuit. & inuitata forte ignorãs ad impetrandũ reuisionẽ iustissimæ, sentẽ. Excell. Senatus. scatent enim pseudorationes illę, errorum falaciæ & mendaciarum labe, & vt dici solet. Non cum hospite iubite solum eo tendunt vt Magnificos iugales Rubeos dote pro patre D. Isabella. & legittima ab ea recuperata iterum spolient, vel saltem vt illam minuant, vel ut fatig tos iugales vendere materna & auita bona compellant. malorum & rixosorũ vicinorum teuto, ꝙ non suo, sed alieno cõsilio fieri dephẽditur

Quandoquidem ipsa D. Dorotea, neq; ignorare, neq; in ficiari potest. ꝙ ipsa in ipso diuisionis instrumento, tertia pagina, sua voce professa est. se tantum emisse ab Ill. D Isabella residuum suæ tertiæ partis quod (excepta. seu deducta legittima) superesset, nam neq; Verum neque vero simile, neq; possibile est, quod Ill D. Isabella prius per instrumentum legittimam adiudicatam ex conuentione, & de iure Scarauellis debitam remiserit: & quod pretium, & pro rata decemnouem iugger, euictorum & restitutorem a D. Bagnoli de Scarauellis pecuniã pro integrali solutione 175. scutorum, pro eius rata receperit, & quod postea eandem mrt legitimam in totum, vel pro parte D Dorotæ aut pro ea agentibus uendiderit, quod de Nob. muliere Scarauellus. suspicari non potuit, quinimo nec tam supinam domi. Doroteam aut pro ea agẽtes Scarauellus arbitratus est ut scienter emerint alienam legittimam ab eo cui ipsa pecuniam pro Scarauello & D. Bagnoli numerauit, Videat compillator illarum rationum quorsum rem deducar, nam etiã si verum esset tamen neq; venditio neq; Scarauelli ratihabitio potuit DD. Rubeis preiudicare propter doli mali exceptionem l. si quis, cum aliter. ff. de Verb oblig l. 2. C. Res inter alios acta l. 2 C de Reb. ali. non alie. l si C. Plus vale quod agitur.

Quæ prediximus feruenti regiorum magistratuum imperio, Gesta, transacta, & iudicata fuere, Patria diuino munere restiuta, Ill. Alphonsus Rotarius Ill. Briciacæ Socrus sue: nomine Serenissimo Duci suplicauit Socrum a Scarauello Spoliatam rure quod annis uigenti octo posséderat, eundem Scarauellum predictum Rus, Francisco Rubeo requestarum magistro, indotem Magdalene filiæ tradidisse, & ab, eisdem iugalibus occupari, eosdem que ad Ciuitatem Nicæ i personã Colonorum citatos, cõtumaciter defectum passos, cuius Velamento spoliatorium rescriptum obrepserunt. cuius vigore eosdem iugales auita legittima, & materna successione. & bonis a D. mecelli accquisitis. transactis, & iure possessis, spoliarunt. Scarauellus, auctor reuocatus, ad excellentissimi Senatus, subsidium recurens. transactionibus & Sententijs exhibitis ob reptionem probauit. Pars probationibus Visis se remiti ad Illustrem perfectum impetrauit, causa per eũcognita, per eiusdem sententiam, decima tertia octobris 1961. Rubeus Restitui mandantur cum expensis quod iudicium euanuit. morte Domini alphonsi filij familias, & Socra mandatum inficiante nisi aliter subuenietur

Nequæ his contenti (qui ex alliorum miserijs eorum uenantur commoda & lites sopitas excitant, sed Aljs precibus ad Illustri. Senatum oblatis Rursus briciacam spoliacam a Scarauello repetunt (Rus quea Rubeis occupari suplicant. Requirentes vt (ab in structis ad falsum asserendum testibus) mandentur in formationes summi' Que altero die surepte & Producte fuerant, ut excellentissimo Senatui obriperetur, & Rubei legitima (pro briciaca portione) spoliarētur Neque potuit Scarauellus productis actis coram illustri prefectura instructis iuribus que & sententia Prefecti protegere (Tanta enim uis fuit falsorum testium & spolij apud excellentiss. Senatum Ab hominatio ut (saluo iure legittime in petitorio ut Rubeos ad restitutionem tertiæ partis indiuise in centum iugeribus soli per eos possessis cum fructibus etiam legittimæ, ac non exigua ex pensarum parte condemnauerit que expense prefertim signature, culpa & dolo agentum pro D. Briciaca que vniuersum Rus petierat ratione plus petitionis per exactorem emolumentorum, a Scarauello absoluto pro duabus. partibus cum oīb⁹ sportullis mutue victoriæ Exacte fuerunt

Proprietatis & legittime recuperande causa per Serenissimum Ducem nostrum altero presidi roche Araschi ce n iit osaschi domino & Illustribus Senatoribus ac dominis S. Micaellis & Rophie commissa condemnata fuit Illustris Briciaca ad restituendam legittimam conuentam transactam ae toties ab iudicatam condemnato D. Bagnoli ad pretij restitutionem Neque agentes restituere obrepta voluerunt, sed causa iterum furtim insinuata apud excelentissimum Senatum etiam quarta sententia dicta legittima ad iudicata fuit rubeis nunc iterum ad extremum reuisionis subsidium rem deduxit organo magnifice Dorotæ studens iterum sub Diuisionis excogitate Vellamento & calculo erroneo Rubeos vel spoliare legittima vel ad iudicatam accessionem. ex equissima dispositione .l. si quis in suo .C. de inoff testamento & contra formam instrumenti per eam facte diuisionis & tot transactionum adimere & legittimam minuere quasi ea lex etiam audito fratre earum auectore iudicata tertios non afficiat qui & a fratre spoliare causam habent & qui sub penis iuris & consequenter dicte legis stare tali sententiæ Promiserunt & qui in constitutionem .l. si quando & .l. fi. C. Vn. ut inciderunt & qui per Sententiam, & arrestum regium & ex forma testamenti omni iure exclusi sunt.

SVMMA ATQVE INDEX

Resolutionis Dubiorum: quæ sunt pagina. 29.

PRÆMITTITVR *tres esse fœudorum species: fœudum proprium, & fœudum alteratum, ac fœudum improprium. pag. 12. & pag. 43.*

Fœudum proprium est, quod solum per Inuestituram sine pactis simpliciter ex prouisione legis Conradi acquiritur & constituitur: & fœminas ac earum liberos non admittit: sed per lineam suitatis & masculorum suorum hæredum tantum descendit, & per Pares probatur, & scriptis fœudorum moribus iudicatur. pag. 13. & 43. 44. 45. uersic. non obstat. & 49. circa fin. Grat. consil. 9. nume. 113. & 117.

Fœudum alteratum est, quod Rectum, ex pacto & prouidentia hominis dicitur: & non iure fœudalium consuetudinum: sed iure communi ad quoscunque legitimos hæredes, qui legibus. S. C. aut constitutionibus principum hæredes sunt, deuoluitur. & ideo per iudices uel arbitros, non per Pares iudicatur: quia secundum ius commune hæreditario iure ad fœminas & earum prolem à primo stipite descẽdentem post masculos regulariter deuoluitur. pag. 13. & 19. not. 17. 18. & 20. & pag. 22. not. 25. & 27. & pag. 28. not. 52. & pag. 45. uersic. primo.

Fœudum improprium est, quod non habet naturam propriam fœudi: & quod non solum descendentes, sed quemlibet testamentarium extraneumq; hæredem admittit: de quo latè. pag. 14. & 45. uersicul. restat. de quo pag. 8. 19. 24. not. 8. 17. 33. ubi notantur aliæ qualitates, regulæ & differentiæ: si quidem proprium tantum ad suos, & qui primo acquisitori sui hæredes futuri essent, deuoluitur: Rectum ad legitimos primi acquisitoris hæredes: Improprium uerò etiam ad extraneos hæredes testamentarios ultimò defuncti transit.

Supplicantes exposuerunt, quòd concessio fœudi Montiscuchi, quæ legitur pag. 7. fuit facta titulo donationis remuneratoriæ per Illustrissimum Marchionem Domino Georgio de Solario: ad finem ut posteri Domini Georgij remunerationem perpetuam habeant benemeritorum: & fuit facta quibuscunq; masculis, ex pacto & prouidentia hominis & conuentione Iurisgentium ad omnes hæredes transmissibili: & tanquàm de fœudo ueteri & beneficio antiquo improprio ad masculos & fœminas descendentes pertinente, etiam ante illam donationem constituto per inuestituras Reuerediss. Episcopi. Et insuper donatum fuit cum expresso pacto, quòd omnes descendentes succedant ipsi Georgio ex pacto & prouidentia secundum dispositionem iuris communis: & cum alijs pactis impropriantibus naturam proprij fœudi, & facientibus id esse fœudum improprium ex pacto & prouidentia. Quinimò expressè per aliud pactum data fuit potestas D. Georgio & suis descendentibus faciendi quicquid uellent de eodem fœudo: & continuata fuit natura & indentitas fœudi antiqui: ut constat

ex toto examine & lectura Instrumenti ac notabilibus collectis à pag. 12. usque 28. & per Pari. primo. uolu. consil. 23. nume. 40. & sequen.

Ex hoc concludunt Domini Scarauelli, Purpurati & reliqui descendentes, nepotes ex filijs masculis Domini Georgij, qui primus redemit dictum fæudum ab Illustriss. domo Paleologa, quòd ipsi (ex quo defecit linea masculina Do. Georgij) ueniunt & uocantur ad successionem dicti fæudi: ex quo sunt filij masculi & descendentes ex filijs masculis ipsius Do. Georgii. Et quatenus non ueniant iure donationis, contendunt se uocari & uenire ad successionem Do. Georgii iure pacti expressi in donatione appositi, dicentis, quod omnes descendentes eidem Georgio succedant: quod pactum omnes masculos descendentes uocat atque comprehendit tam de iure communi quàm fæudali quàm etiam ex communi Doctorum sententia: ex quibus concludunt, quòd id fæudum eis debeatur & quòd Do. Scarauellus iustè nactus fuerit possessionem: & iniustè de facto spoliatus fuerit: & ideo quòd reintegrandus uenit, & inuestiendus suo & suorum nomine, uel ita per Reuerendiss. Senatus iudicium pronuntiandum: & Illustriss. Domini (cum reuerentia eis debita) compellendi ad restitutionem pro tertia parte, quàm tenebat Do. Octauianus agnatus ultimò defunctus: & executio arbitralis sententiæ contra Domi. Grisellos, iuxta per eos iurata & promissa concedenda ad formam Marchionalis decreti: ex quo summariè sola facti ueritate inspecta proceditur, & inuestituram concedendam iuxta sententiam arbitralem pro dimidia dicti fæudi: uidelicet, pro tertia Do. Bartolomei eorum aui; & pro dimidia tertiæ Do. Ioannini aliquorum aui, cum expen.

Clarissimus Marchionalis & Dominorum Grisellorum Aduocatus, qui nostra capienda, & eis locanda consuluit & perigit, opponens sese dubia excitauit: quæ leguntur pag. 19. Quibus in summa contendit fæudum Montiscuchi non fuisse donatum uel continuatum ut antiquum Domi. Georgio proauo nostro: sed concessum ut nouum, proprium & rectum: quod ipse interpretatur non transmissibile ad fœmineam prolem. & ideo dicit licitè potuisse capi & retineri etiam cum melioramentis: nec debere restitui: quasi neque fides neque Iustitia neque Deus in iudiciis uersetur: quæ dubia, cum ex uanis coniecturis & contra omnia iura excogitata sint; & in contrarium iustitia atque æquitas eluceat, facile dissoluimus, Domini ueritate allucente.

Et Primò, dum dubitare uidetur, an donatio seu concessio quæ legitur pag. 7. noui fæudum ex antiquo constituerit, an uerò donatio facta sit de uetere beneficio, continuando eius essentiam atque naturam: & sic an sit noua constitutio noui fæudi, an continuatio ueteris & olim constituti.

Resoluendo euidentissimè probaui, quòd ea concessio fuit facta per remuneratoriam donationem: & quòd fuit continuatio præexistentis fæudi, & non creatio seu constitutio noui & proprii fæudi: quia fæudum proprium non potest de nouo fieri per donationem: ut scripsi pag. 31. uersic. Sed præmissis. cap. primo. qui.mo. fæud. consit. potest, & pag. 12. uersic. & primo. Et septem proprii fæudi requisita ponit Pari. primo. uolu. consil. 23. nume. 40. quæ huic fæudo non conueniunt.

Item

Item probaui, quòd proprium fæudum solum per simplex instrumentum inuestituræ & absque ullis pactis, adbibitisq; Paribus, ideſt conuaſsallis, in testibus tantum constituitur: & nullo alio modo constitui poteſt: ſed in hac donatione non fuerunt adbibiti teſtes Pares. ut pag. 15. ſecundo not. & pag. 12. unde non eſt noui ac proprij fæudi constitutio. ut Gratus conſil. 9. nume. 113. & 117. & pag. 13. 43. 45. & 49.

Rurſus probaui, quòd donatio fæudi & constitutio noui fæudi ſunt duo ſeparati contractus, & habent diuerſam diffinitionem, diuerſa ſubſtantialia, & diuerſos effectus, & unum non eſt aliud: Cum ergo lege, autoritate & ratione probauerimus hanc eſſe propriam donationem, ut pag. 31. & 32. per tot. ergo probauimus non eſſe noui fæudi constitutionem, ſed meram donationem eſſe: confirmat Pariſ. conſil. 23. nume. 15. uolu. primo. Grat. conſil. 9. nume. 108. & 143. & pag. 34. uerſic. non obſtat. & pag. 17. not. 11.

Ex iis ſublata fuit prima dubitatio: & demonſtratum quòd non fuit per Illuſtriſs. Marchionem facta noua constitutio fæudi in perſonam Domini Georgij, ſed ei facta fuit donatio & traditio præexiſtentis fæudi: & iam prius ab Epiſcopis eius anteceſſoribus constituti. ut pag. 47. uerſic. non obſtat. Et ſic probaui, quòd fæudum, quod apparet per inueſtituram Epiſcopalem improprium & tranſmiſsibile ad fæminas, retenta ſui natura fuit continuatum ut antiquum in Domi. Georgium & omnes eius deſcendentes, ut pag. 31. & tota prima quæſt.

Secunda dubitandi occaſio erat, an ea donatio facta de uetere beneficio, ſaltem uideretur mutare naturam ueterem fæudi donati in fæudum proprium rectum nobile & gentile: ita quòd poſt eam non fuerit amplius tranſmiſsibile ad fæmineam prolem, propter dictiones rectum, nobile ſeu gentile: quæ uidentur ſignificare fæudum eſſe proprium & ſimplex.

Similiter reſpondi, quòd hoc dubium naſcitur ex æquiuocatione & falſo præſuppoſito: Nam præſupponitur in dubio, quòd fæudum proprium ſit idem, quod fæudum rectum: quòd falſum eſt: Nam diuerſi ſunt termini, diuerſæ naturæ, diuerſi modi, diuerſi fines & effectus fæudi proprij & fæudi recti: & diuerſæ leges, regulæ, atque naturæ: & ideo male infertur: quòd ex quo nominatur fæudum rectum, quòd ſit fæudum proprium: nam fæudum rectum ex pacto & prouidentia, eſt contractus diuerſus & differens à fæudo proprio, & à fæudo improprio. ut pag. 13. uerſic. fæudum rectum. & pag. 43. & de his tribus ſpeciebus fæudorum, ſunt tres tituli diuerſi: & & ad proprij fæudi constitutionem ſeptem requiruntur: quæ not. Grat. conſi. 9. nume. 141. quorum nullum conuenit huic donationi aut fæudo Montiſcuchi: ut cenſeri debeat fæudum proprium: & de eo uide pag. 34. uerſic. non obſtat.

Secundo confirmaui, quòd quemadmodum in fæudo proprio fæminæ & earum liberi regulariter excluduntur, & nunquam ſuccedunt, ſed ſui hæredes liberi de familia agnati proximi deſcendentes tantum, ſic demonſtraui regulam generalem exceptionis recti fæudi ex pacto & prouidentia uocare etiam fæminas, & earum liberos, & fratres ad ſucceſsionem etiam noui fæudi uirtute pacti; cuius natura eſt tranſmittere

effectum dispositionis ad omnes legitimos hæredes, quibus quacunque lege, aut S. C. *aut constitutione defertur hæreditas, & ius pacti & conuentionis: ut legitur pag.* 43. *uersic. est secunda species. & pag.* 17. *not.* 14. *Pari. primo. uolu. consil.* 4. *per totum. & consi.* 23. *à nume.* 34. *usque* 40. *& infra pag.* 49. *uersic.* 3. *facit.*

Probaui utique, rectum fæudum ex pacto & prouidentia, uirtute pacti impropriantis ad fœminam transmitti pag. 44. *uersic.* 2. *facit pag.* 47. *uersic. non obstat Pari. consil.* 23. *nu.* 41. *&* 61. *Ex inuestituris Episcopalibus legitur expressè fæudum concessum iure recti & antiqui fæudi pro masculis & fœminis: & sic iure antiquitatis fæudi declaratum fuit, quòd fœminæ succedunt in hoc fæudo recto. Vnde sequens inuestitura pro omnibus descendẽtibus facta in rectum fæudum ex primæ influxu declaratur tam in masculis quàm in fœminis. pag.* 44. *uersic.* 3. *facit. & per Paris. consi.* 23. *nume.* 64.

Ias. Curt. Zazi. & omnes post Baldum dicunt, fæudum rectum ideo dici, quia perpetuò in posteros sit transiturum: nec possit auferri sine culpa: ut pag. 44. *uersic. quarto facit. Nunc uelle sine culpa auferre, quia rectum dicitur, aliud non esset, quàm uim manifestam facere naturæ, legi, ac nomini recti fæudi.*

Sublata itaque omni æquiuocatione probaui, hoc fæudum Montiscuchi non esse proprium, sed rectum ex pacto & prouidentia: in quo regulariter effectus pactorum & obligationis ciuilis transfertur ad omnes hæredes, ad quos de iure ciuili pacta & obligationes actiuæ ex pactis causatæ transeunt. Vnde obligationem obseruantiæ pactorum actiuæ transmissam ad nos cum hæreditate Ioannini & Georgij patris demonstrauimus: ut pag. 59. *uersi. sublatis.*

Tertia dubitatio fuerat, quia hoc fæudum licet donatum fuerit Do. Georgio, ut rectum antiquum & transmissibile, tamen quia donatum uidetur tantum ipsi Domino Georgio & descendentibus quibuscunque masculis, procreatis ex ipso & descendentibus suis masculis, uidetur donatum tantum immediate prouenientibus per lineam masculinam, & non masculis per fœminas descendentibus: & sic uidetur, quòd inclusio masculorũ ex masculis, perpetuò excludant masculos ex fœminis ab eius fæudi successione.

Ad hoc dubium respondeo, Primò per uerba Illustriss. Marchionis in literis Marchionalibus eodem die datis præssis pag. 11. *ubi non obstantibus contentis in inuestitura, Illustriss. Marchio confitetur uendidisse fæudum Montiscuchi, aut saltem pretium pro eo accepisse: non obstantibus clausulis in inuestitura positis. unde non tam subtiliter sunt ponderanda ea uerba, que obstare Illustriss. Marchio non uoluit: & quæ sine captione & bona fide intellecta, masculos quoscunque descendentes ordine successiuo admittunt: & istis subtilitatibus fuit renuntiatum. ut pag.* 27. *not.* 46.

Secundò respondeo, quòd hec interpretatio restrictiua, est excogitata contra naturam recti fæudi & contra regulam fæudorum: que fœminas ex pacto admittit. Vnde Illustriss. Marchio renuntiauit omni rationi, que excogitari posset contra ea: ut legitur in instrumento pag. 9. *nu.* 60. *& declaratur pag.* 27. *not.* 46. *ergo admitti non debent excogitati intellectus, & restrictiones contrariæ, quibus renuntiatum est.*

Tertiò

Tertiò respondeo, quòd donatio facta fuit quibuscunque masculis descendentibus ex masculis: & sic apparet de mente & expressa uoluntate contrahentium per pactum generale, & dictionem quibuscunque reddentem pactum ampliatiuum: quod ex sententia Bal. & aliorum restringi non potest, sed amplificationem operari debet: per text. in titu. de feu. non habente propriam naturam feu. ex quo per restrictionem sequerentur multæ inpropriationes dictionum quibuscunque & omnes, & iuris communis: quod fieri non debet, ut pag. 54. uersic. 4. respon. ubi reprobatur in improprietatum concursus, ut per Grat. consil. 9. nume. 109. & in pag. 42. uersic. secundo respon. & pag. 17. not. 12.

Quartò, quòd necessariò ea qualitas masculina intelligatur de masculis, qui ex fœmina nascuntur, probatur pag. 46. uersic. non obstat. Et ideo dictio masculis posita est tantum ad differentiam sexus fœminini, & non ad exclusionem masculorum ex fœminis: quia nullo modo potest id significare salua ratione recti sermonis ut pag. 55. uersic. Postremo. & pag. 46. uersic. tertio facit. & si restringitur, falsam efficit orationem: ut pag. 40. uersic. non obstat modo.

Quintò tollitur dubitatio, quia communis doctorum opinio est, quòd quando conceditur feudum quibuscunque masculis, censentur ad id uocati etiam descendentes ex fœmina. ut licet uidere pag. 46. uersic. secundo respondetur. & pag. 38. uersic. sexto facit & pag. 17. not. 12.

Sextò, quia dictio masculis prolata ab homine, si in una parte orationis aut concessionis appareat in ea includi masculos ex fœminis, manifestum erit, quòd masculina qualitas non fuit apposita fauore agnationis: sed fauore sexus masculini. Et cum sit declaratum, quòd hæc qualitas masculina non habeat excludere filios masculos sororum, non uideo qua ratione eam trahere debeamus: ad exclusionem masculorum ex filiabus, & propriorum descendentium ipsius Do. Georgij: ut pag. 46. uersic. secundo respon. & pag. 55. uersic. postremò. Nam dictio quibuscunque masculis ab homine prolata non restringitur ad habiles ex dispositione legis: quam hominis prouisio cessare facit. ut Paris. consil. 23. nume. 170. uolu. primo.

Postremò, sublata eadem dubitatione concludebam, quod dictio illa masculis non debet restringere donationem ad masculos masculorum, sed ad quoscunque descendentes referri, tam ex masculis quàm ex fœminis: attento maximè, quòd illa qualitas, solum fuit exclusiua fœminei sexus, & non masculini: ex eo quod ex fœminis nati essent. Cum ergo nos simus masculi, nobis donatio facta censetur. attento quod posteris perpetua remuneratio promissa fuit: Hæc late probantur pag. 46. uersi. tertio facit. & pag. 16. not. 6. & alia quæ ibi latè, & pag. & uersi. decimo.

Sed adhuc subtili sophismate mouetur dubitandi occasio. Nam instare uidetur, quòd dictio quibuscunque ratione subiecta materiæ debeat restringi ad masculos capaces successionis feudalis, & non latè intelligi: & sic quod tantum uocati censeantur masculi ex masculis, non fœminæ seu masculi ex eis. Sed quia latè respondetur. per totam secundum quæstionem, que est pag. 36. & per eam tollitur omnis difficultas,

ficulias, ideo legendo uidebitur, quòd subiecta materia feudi alterati ampliare debet & non restringere successionem ad solos masculos ex masculis: sed ad omnes etiam ex fœminis, ut scribit Parisius consil. 23. nume. 170. ubi expressè uoluit, quòd dictio quibuscunque ab homine prolata, non possit restringi: ut in pag. 41. uersic. secundo resp. & pag. 17. not. 12. imo potius extendi debet secundum Cottam in Memor. in uer. Feudum concessum, & in uer. Priuilegia cir. princ. & in dictione Quibuscunque, ubi inquit, quòd hec dictio adiecta inuestiture pro me & successoribus, facit quòd feudum transeat etiam ad legatarios, qui impropriè dicuntur hæredes allegat sing. decisio. Bald in cap. imperialem in princip. colum. pœn. de probib. feud. alien. per Feder. Alexand. consil. 193. lib. 2. & consil. 30. uolumi. 5. & Iaso. Felyn. Pichum & infinitos alios quos breuitatis causa omitto: qui omnes tenent quòd uigore istius dictionis quibuscunque, feudum transit etiam ad fideicommissarium, quia non retinet propriam naturam feudi etiam quò ad extraneos hæredes: Item confirmat And. Sicul. in. l. cum acutissimi colum. 70. uersic. ex istis. C. de fideicom. Corne. consil. 16. colum. 4. uersic. & maximè uolu. 1. Alex. consil. 9. colum. 1. uersic. nunc arguo uolu. 2. Soci. consil. 95. uolu. 1. & consil. 114. uolu. 2.

Secundò respondeo, dato (citra ueri præiudicium) quòd donatio sit solis masculorum masculis facta, tamen masculi fœminarum uocantur per pactum expressum: per quod omnes descendentes indistinctè uocantur ad successionem: & sic si fœminarum liberi non ueniunt iure donationis, uenient uocati iure pacti de succedendo: ut probatur pag. 47. quæst. 4. per totam que legatur. & pag. 48. uersic. primo per reg. & pag. 52. uersic. nono facit.

Item respondeo, quòd fœminarum filij etiam uocantur per pactum, quòd liceat Domino Georgio & suis quicquid uoluerint facere de dicto feudo: quæ uerba reddunt feudum improprium & transmissibile ad fœminas: ut not. 17. pag. 19. Paris. consil. 23. nume. 40. 41. 42. & 61. unde uigore dictæ clausulæ potuerunt Dominus Georgius & eius filij testari & dotare filias & sorores: ut pag. 60. in princip. conclusum fuit.

Sed nec fuit contentus, exurgit debili argumento: Nam etiam pactum generale quòd omnes descendentes succedant, restringi debere inquit: quia donatio, que facta est solis masculis, paciscendo quòd omnes succedant, se corrigeret: & ideo debet pactum intelligi ut non omnes succedant, sed masculi soli in donatione compræhensi, & non quicunque masculi: quæ omnia confutantur pag. 48. usque ad fin. ubi latè soluuntur his rationibus.

Primò, quia uerba pacti ampliatiua non patiuntur restrictionem: ut probatur pag. 36. uersic. primo: per text. ubi Bald. & doc. de feud. non habente prop. nat. feud. & pag. 48. uersi. secundo, & pag. 21. not. 10.

Secundò, quia descendentium appellatio latissima est, & generaliter omnes descendentes compræhendit: pag. 37. uersicul. 2. 3. 4. & 5. & aliis usque in finem. & pag. 17. not. 12.

Tertiò,

Tertiò, quia si restrictio fieret, sequeretur falsitas orationis: quia non esset uerum, quòd omnes descendentes succedant: ut pag. 40. uersicul. non obstat modo. Nec pariter quòd succedant secundum dispositionem iuris communis Romanorum uel feudi alterati & improprij.

Quartò, quia regulæ feudorum alteratorum pactionibus, per uirtutem pacti ad successionem fœminas admittunt: pag. 48. uersic. primo, & eas non excludunt: sed subordinant, ut pag. 43. in fin. & pag. 44. per totum.

Quintò, quia natura pacti est, addere aliquid donationi masculis factæ: & ideo per pactum omnes descendentes, etiam fœminæ & earum liberi sub nomine descendentes compræhensi sunt: pag. 48. uersiculo secundo, & pag. sequenti, & pag. 21. not. 20.

Sextò, quia regula exclusiua fœminarum procedit solum in fæudo proprio sine pactis: & fæudum Montiscuchi est mixtum & improprium pag. 49. uersic. tertio facit, & 43. uersi. & in hoc fæudo: & pag. 45. uersi. secundo. Et strictè intelligi debet Paris. consil. 23. nume. 29.

Septimò, quia in tali fæudo improprio qualitas masculina fœminas & earum prolem non excludit: sed tantisper remouet, donec superest masculus. pag. 52. uersiculo octauo. Et per Parisium consilio. 23. numero. 55. & pagina. 55. uersiculo postremo.

Octauò, quia expressè sunt uòcati masculi ex fœminis per relationem ad ius commune. pag. 50. uersic. nono & sequentibus: cum relatum sit in inuestitura referente cum quali. Pari. consil. 23. nume. 66. & pag. 22. not. 25. & pag. 51. uersicul. 7. & pag. 58. uersic. non obstat.

Ex quibus concluditur, quòd per pactum donationi appositum, quod donationi inest, ita fuit donatum fæudum Montiscuchi masculis, ut secundum iuris communis dispositionem omnes descendentes ex eis gradatim secundum. l. 3. C. de donationibus quæ sub modo, eidem Georgio, & eius liberis succedant.

Sed nouissimè instatur, & non sine euidenti calumnia interpretantur hæc uerba secundum iuris communis dispositionem: illa exponendo, id est, secundum iuris fæudalis dispositionem. Nam ut docuimus pag. 13. uersiculo tertio id iudicatur, fæudum contractum per obligationem iurisgentium aut iuris ciuilis iudicatur per ius ciuile: nam ex quo stipulationes interuenerunt, semper contractus intelligitur secundum ius ciuile. l. semper in stipulationibus. ff. de regulis iuris. Et quia cum dicitur ius commune, nec additur nomen, intelligitur de iure Romano. §. sed quoties non addimus Instit. de iu. natu. Et in terminis Decius. consil. 685. nume. 4. & pag. 58. uersic. non obstat.

Facilè itaque est. P. C. discussis dubiorum nubibus confirmare, fæudum Montiscuchi proprium fæudum non esse: sed alteratum, mixtum, & penè improprium, & quod à proprij ac simplicis fæudi moribus, natura, & legibus diuersum atque alienum sit: & quod eius successio ex pacto atque prouidentia tam Reuerendissimorum

 Episcop

Episcoporum quàm Illustriss. Marchionum ad fœminas & earum prolem legitimè pertineat: si quidem id confirmatum legitur pag. 17. not. 14. & pag. 43. uersic. est secunda. & pag. 43. uersi. secundo non obstat. & 45. uersic. restat.

Clausula ex certa scientia Principis, & procerum consilium, & commemoratio posteritatis faciunt, ut interpretemur beneficium Principis esse mansurum, ut pag. 16. not. 6. & 8. Grat. consil. 9. nume. 180. & 176. & 148.

Idq; maximè procedit, attento quòd originalis eius feudi constitutio atque natura uigorem fœmineæ successionis inspiret, & posterioribus speciebus ut genus insit, ac materiæ uicem posterioribus prestet: ut legitur pag. 13. uersic. feudum rectum. & pag. 20. not. 20. pag. 38. uersic. septimo facit. ac pag. 40. uersic. non obstat. & pag. 43. & 45. uersiculo quinto facit.

Tum etiam propter clausulam quicquid uoluerit faciendum: que facit feudum improprium: ut pag. 19. not. 17. Grat. consil. 9. nume. 133. ubi naturaliter conuenit feudo improprio.

Insuper, cum hoc feudum per donationem fuerit concessum, eo casu omnes admittunt fœminas ad eius successionem uocari; ut pag. 31. usque 35. & pag. 33. uersic. septimo facit.

Præsertim, quia fuit donatum à Principe, cuius liberalitas coarctanda non est, sed amplianda: ut pag. 40. uersic. non obstat. & donatio præsumitur: ut per Gratum consil. 9. nume. 148. & seq. & pag. 16. not. 3.

Tum etiam, quia in remunerationem præteritorum meritorum donatum legitur: ut pag. 31. quæst. prima. & secunda. & pag. 16. not. 5. & pag. 31. uersi. quod hec concessio: & præcedentia merita reddunt feudum irreuocabile pag. 32. uersi. 6. facit.

Accedat, quòd est feudum ligium, quod ad fœminas transit propter pactum ligiæ fidelitatis: ut per Gratum consi. 9. nu. 154. quod sit ligium, legitur pag. 10. nu. 67.

Rursus, quia posteritati ex certa scientia cum procerum consilio, ut cum effectu remunerationem accipiant, donatum est: ut pag. 16. not. 6. 7. & 8. & pag. 52. uersiculo decimo.

Et quia, omne ius cum tota curia & iure successionis translatum est in Dominum Georgium & masculinam prolem: & solum reseruatum ipsi Principi altius dominium: ut pag. 18. not. 16. & pag. 19. not. 18. & pag. 25. not. 38.

Reseruatio utiq; antiqui iuris feudi & alti dominij docet, quòd sicut directum dominium Episcopi antecessoris non habebat ius auocandi feudum à fœminea prole, ita reseruatio simplex nil plus iuris ipsi Illustriss. Marchioni, quàm haberet Reuerend. Episcopus, potuit tribuere: ut not. pag. 26. not. 40. & pag. 27. not. 48. & pag. 18. not. 16.

Amplius, ex quo hoc feudum pecunia comparatum est, omnes Doctores admittunt illud esse ad fœminas transmissibile: ut pag. 11. ex literis Marchionalibus patet: & comprobatur pag. 28. not. postremò & pag. 53. uersic. item probatur. & pag. 58. uersic. non obstat.

Inde com

Inde communis doctorum sententia confirmat, ex quo quibuscunque masculis ex descendentibus donatum est fæudum, ad quoscunque indistinctè deuolut pag. 46. uersic. tertio facit: dictio enim quibuscunq; habilitat inhabiles Grat. consil. 9. nume. 169. & pag. 38. uersic. sexto facit.

Velle per donationem corrigere pacta, quæ ei insunt, est uelle informare informantem per informatum ut pag. 36. uersic. quinto. maximè, quia compatibilia & separata non se collidunt: ut pag. 56. uersiculo quarto respon. & donatio cum qualitate masculina intelligitur: pactum separatum sine qualitate indistinctè debet intelligi pag. 50. uersic. 4. probatur. pag. 51. uersicu. 6. considerare, & pag. 56. uersic. tertio considerare.

Item, quia id quod fuit indistinctè & ampliatiuè donatum, restringi non debet: ut latè tota pag. 54. & 55.

Accedit pactum amplificatiuum, quod omnes descendentes indistinctè uocat: quod ampliat fæudi successionem, & non restringitur ex fæudi natura: ut pag. 47. usque ad fin. cum dictione quibuscunq; & alijs qualitatibus: quæ simul iunctæ prosunt, ne fiat restrictio, ut Grat. consi. 9. nu. 183. idem dictio descendentes pag. 17. not. 12.

Nemo autem inficiari potest, masculorum nomen discernere sexum uirilem à fœmineo: non autem natos à masculis ab ijs, qui nati sunt ex fœminis: cum nullus sit, qui ex fœmina non nascatur: ut pag. 36. secunda quæst. per totam pag. 20. not. 21. & pag. 33. uersi. 7. pag. 55. uersic. postremo. & pag. 55. uersi. 3. & uersi. 5. facit.

Probatum deinde est, fæudum hoc donatum fuisse retenta uetere natura fœminea, & transmißibili: ut pag. 31. & tota prima quæst. & pag. 38. uersic. 6. moueor, & pag. 38. uersic. 7. facit.

Confirmatur continuatam fuisse naturam, & ex pactis fæudum alterantibus confirmatam ab illustriß. Marchione, ut ex lectura donationis pag. 7. & toto examine apparet, & pag. 48. uersic. primo. & pag. 22. not. 27.

Docuimus donatum fæudum tanquam antiquum & rectum ac nobile, quod non potest sine culpa auferri: & contra naturam ac legem recti fæudi ablatum docuimus: pag. 17. not. 14. & pag. 44. uersi. facit usque in finem seq. pag. & pag. 13. & 43.

Iure fæudi cauetur, Dominum qui dicit fæudum nouum, id probare teneri per Pares & inuestituram: pag. 34. uersi. non obstat. & pag. & uersi. primo. Hoc autem non per inuestituram, sed per donationem sine Paribus continuatum docuimus pag. 34. uersic. non obstat circa medium.

Iudicatum & seruatum ita fuisse in uicinis Castris & fæudis cohærentibus per alios Principes pag. 20. not. 19. demonstratur.

Pactum, quod agnati non succedant, includere descendentes cognatos docuimus pag. 8. nume. 31. pag. 22. not. 26. uersic. non obstat pag. 47. uersic. non obstat.

Descendentium appellatio tam mares, quàm fœminas comprehendit: ut pag. 21. not. 23. pag. 23. not. 29. pag. 37. uersi. 2. & uersic. tertio facit. Ideo pactum omnes ad successionem uocat.

Donationem quibuſcunque maſculis factam reſtringere ſemel, & excludere ſexum fœmineum: nec rurſus reſtringi debere pag. 40. uerſic. non obſtat. pag. 37. & ſeq. uerſiculo quinto facit: & interpretatio reſtrictiua inducit dolum: & alia de quibus pag. 53. uerſiculo undecimo.

Quinimò dictionem quibuſcunque ampliare & non reſtringere, ſed prorſus impedire reſtrictionem ad maſculos maſculorum: ut pag. 17. not. 12. pag. 46. uerſic. tertio facit: & pag. 58. uerſic. non obſtat. expreſſè firmauimus, & pag. 42. uerſi. ſecundo. reſpon. & pag. 17. not. 12.

Pacta multa hoc fœudum alterantia & impedientia reſtrictionem, uideantur pag. 20. not. 20. pag. 50. uerſic. tertio facit. pag. 52. uerſic. nono facit. unde conſtat non debere iudicari ut proprium fœudum.

Regulare eſſe, quòd ubicunque pacta fœudis panguntur, ea redduntur ad omnes hæredes tranſmiſſibilia pag. 27. not. 27. pag. 48. uerſic. primo. & pag. 21. not. 20.

Maximè quia ut legitur pag. 16. not. 8. Illuſtriſſ. Marchio donauit totam curiam & ius ſucceſſionum Do. Georgio: ut pag. 19. not. 18. & pag. 18. not. 15. 16. & ſeq. Grat. conſil. 9. nume. 82.

Pactum indiſtinctè uocans omnes deſcendentes ordine ſucceſſiuo, uocat deſcendentes ex fœminis: pag. 20. not. 21. pag. 22. not. 25. pag. 23. not. 29. pag. 22. not. 24. & pag. 58. uerſic. non obſtat.

Relatio ad ius commune uocat nominatim atque exprimit etiam natos ex fœminis pag. 58. uerſic. non obſtat. pag. 48. uerſicu. primo. per reg. pag. 52. uerſic. ubi emergit. pag. 22. not. 25. & fauorabilis interpretatio, quę ad ius Romanorum ducit Grat. conſil. 9. nume. 167.

Excluſio agnatorum probat fœudum iudicari per ius authenticorum, & non per iura fœudorum: quæ illos excluderent ſine pacto. capit. primo. de duob. frat. de no. be. inueſt.

Deſcendentes maſculi poſiti in conditione, & antepoſiti filijs ſororum in eadem determinatione debent pariformiter de fœminarum deſcendentium liberis intelligi: pag. 8. nume. 34. & pag. 23. not. 29. & 30. & pag. 39. uerſiculo octauo facit.

Declaratio de maſculis ſororum facta, demonſtrat neceſſariò de maſculis fœminarum intelligi: pag. 39. uerſiculo nono facit. pag. 29. not. 30. pag. 46. uerſiculo ſecundo reſpond.

Sicut explicitè dictum fuit, quòd Dominus Georgius poſſit diſponere & teſtari in maſculos ſororum, ſic implicitè dictum cenſetur in deſcendentes filiarum: pag. 8. nu. 33. pag. 28. not. 27. ex acutiſſimi Papiniani ſententia demonſtratur.

Clauſula quicquid uoluerit faciendum, efficit ut fœudum ſit improprium & libere in dotem dari potuerit: pag. 19. not. 17. præſertim deſcendentibus: & identitas rationis ad eos extenditur; ut per Grat. conſil. 9. nume. 168. & etiam extimatum in dotem eis dari poteſt: pag. 59. uerſic. reliquum.

Maximè quia hoc fœudum eſt conuentionatum: ut pag. 26. not. 43. & ſic ad fœminas

minas transmissibile: nec denominatio recti aliquid operatur, ubi deficiunt naturalia & substantialia proprij: ut pag. 32. uersi. quarto facit, & seq.

Et si unum capitulum habet qualitatem & substantiam recti, potest ex eo dici rectum secundum quid, si aliud non habet qualitatem masculinam: non in eo potest dici inproprium. ut in titu. de feu. non habente, &c. & pag. 50. uersi. 4. probatur & pag. 51. uersic. 6. & pag. 56. & potius declaratur per aliud & ampliatur, quàm restringatur natura feudi. pag. 39. uersic. 9. facit.

Plures coniecturæ & qualitates prædictæ & aliæ faciunt feudum improprium mixtum iure contractus iudicari & transmitti; pag. 37. uersic. 7. facit: quia in eius successione idem iudicatur quod in allodialibus Paris. consil. 23. nume. 55. & fidelitas præstita pro omnibus descendentibus pag. 27. not. 53. & promissio effectualis remunerationis pag. 16. not. 7.

Donatio Principis dominium transtulit: & translatorum dominiorum acquisitio atque natura transmissibilis & perpetua est. Bald. in tit. de eo qui sibi uel hære. suis masc. l. siue possidetis. C. de proba.

Pactum est scriptum, quòd omnes descendentes secundum iuris dispositionem succedant: uelle interpretari quòd contrahentes non senserunt de omnibus, sed tantum de masculis, & non de quibuscunque masculis, sed tantum de masculis per masculinam lineam, est dicere quòd aliter gesta res fuerit, quàm scriptum: sed huic interpretationi contrahentes expressè renunciarunt: ut legitur pag. 10. nume. 65. & not. pag. 27. not. 49. ergo non est admittenda hec uana & repudiata interpretatio contra scriptum: sed standum est scripto.

Et quòd uideantur per uerba collectiua & uniuersalia pacti, uocati omnes descendentes, sicut filij sororum per uerba collectiua filij, & pariter per uerba masculi posita in conditione not. pag. 20. not. 21. & pag. 23. not. 29. & pag. 39. uersic. octauo facit. & pag. 40. uersic. non obst. cum hoc sit alteratum feudum, nec requirat expressionem, ut pag. 41. uersic. 3. respon. & pag. 45. uers. & primo.

Præfationum uerba feudum promiscuum faciunt posteritati: ut pag. 33. uersic. septimo facit, & 52. uers. decimo facit, & regulariter fœmina ad tale feudum admittitur pag. 17. not 34. & pag. 47. uersic. non obstat. & pag. 44. uersi. secundo facit. nec radix infecta excludit fœmineam prolem: ut pag. 24. not. 35. & pag. 57. uers. non obstat. 3. Pari. primo. uolu. consil. 23. nume. 131.

Seruitium per fœminam explicabile impropriat feudum, & fœminam admittit: pag. 26. not. 42. facultas testandi idem facit: & licet uideatur restricta ad filios masculos sororum, casu quo decedat sine filijs masculis, tamen etiam data fuit in filios masculos filiarum in conditione positos. §. & quid si tantum in. l. Gallus. & pag. 57. uersic. 6. & substitutio agnatorum qui non supersunt, non nocet: ut pag. 56. uers. secundo respon. & 57. uers. non obstat. quia una pars aliam declarat: ut pag. 46. uersic. secundo respon.

Dispositiones legis cum auus & l. cum acutissimi & cap. primi de duo. fra. à capitaneo

pitaneo inuestitis. interpretantur & fingunt, quòd quando quis uocat ad successionem suam filios sororum uel alios extraneos, dixerit, quòd ita demum illos uocat, si ipse nullos descendentes ex persona sua & suorum descendentium relinquat: & si hoc non sit dictum, fingunt & interpretantur fuisse dictum: sed quòd non fuerit scriptum. Nunc uero ubi dictum & scriptum legitur, quòd omnes descendentes succedant, & aperte declaratum quod succedant secundum iuris communis dispositionem, & quod filii sororum admittantur, casu quo sine filijs masculis ipse decedat, quis est qui repudiet æquissimam Papiniani interpretationem à lege & Imperatore approbatam? ut sequatur Amilpapiniani cauillationes: quæ nos perducunt ad ea, quæ de iure euidenter falsa sunt, & euidentissime ueritati & iuris scripti auctoritati aduersantur?

Item, circa pacta successionum consideranda sunt duo pacta generalia & indefinita: Primum est, quòd omnes descendentes succedant: Secundum, quòd dicti descendentes indistincte & non apposita qualitate masculina recognoscere habeant feudum: unde qui uult consequens recognitionis, uult necessarium antecedens successionis. Recognitio itaque per omnes descendentes indistincte facienda, denotat quòd pactum, quòd omnes descendentes succedant, debeat etiam indistincte intelligi de omnibus, ut pag. 8. nume. 42. & pag. 25. not. 37. nec potest dici, quòd relatio fieri debeat ad remota, id est, ad donationem: quia etiam hic tractatur de successione: & dicto dicta, est repetitiua qualitatis successionis, de qua proximè dixerant: non donationis, de qua longe ante mentionem fecerant.

Item, considerandum est aliud pactum in inuestitura: uidelicet, quòd possit dictus Georgius disponere & testari in filios masculos sororis, casu quo ipse decedat sine filiis masculis: ita quòd dicto casu, filij masculi sororum succedant, ergo isti filij masculi positi in conditione cum qualitate masculina, & prælati masculis sororis, ex iuris dispositione censentur uocati, per eam conditionem in qua sunt positi: que est interpretatiua pacti, & tanquam exceptio declarat regulam pacti etiam de filiis fœminarum loqui: siquidem una determinatio debet pariformiter determinare, & filios fœminarum in una parte instrumenti sicut in alia significare: & ita in regula, ut in exceptione retinere eundem modum significandi.

Quando feudum est transmissibile ad fœmineam prolem, dictio masculis non constituit differentiam inter masculos natos ex masculis, & masculos natos ex fœminis primi acquirentis. cap. primo. ubi Bald. Iser. Alua. Præpo. & Afflictus fol. 153 col. 4. nume. 5. sed dicendo, ego uolo posse disponere in filios masculos natos & nascituros ex sorore, ex dispositione dicti text. reseruat datam fuisse sibi potestatem contrahendi etiam in filios masculos ex filiabus suarum sororum: ut sentiunt per eum textum dicti Doctores: sed ita demum uoluit in dictos filios posse disponere, casu quo ipse decederet sine filiis masculis: ideo ea conditio & reseruatio pariter intelligi debet etiam de filiis filiarum ipsius Do. Georgij & filiorum suorum, propter unitatem determinationis, & propter. l. cum auus. & cap. fin. de duo. fra. à cap. inuest. & per dictum tex. qui uult quód in feudo transibili ad fœminas seu fœmineam prolem, dictio

masculis

masculis intelligatur etiam de masculis fœminarum: maximè quia donatio legitur facta quibuscunque masculis: & ideo uocamur per dictum text. ex sententia Bald. Præpo. Aluaroti, Isernie, & Afflicti.

Pro quo facit etiam dictum Bal. quòd si non apparet euidenter natura feudi ex noua inuestitura, iudicari debet secundum id, quòd apparet in antiqua inuestitura: ut per Bal. in l. prima. §. libertatibus. C. de cad. tol. refert, & sequitur Afflict. in cap. primo. de probi. feu. alie. per Feder. fol. 115. nu. 15. Natura enim feudorum exigit, ut in dubio restituantur antiquis possessoribus. l. 2. C. de fund. limitrophis & Castellis limitaneis. Afflict. in tit. hic finitur lex. 6. not. fol. 119. nume. 11. Maximè quando quis stipulatur: ut hic: quia feudum pertinet hæredibus iure conuentionis. l. stipulatio ista habere licere. Bal. in cap. primo. de eo qui sibi uel hære. suis masc. u.

Tantò magis, quia hoc est feudum improprium & non habens naturam recti feudi: & quia data fuit potestas Do. Georgio & descendentibus suis faciendi quicquid uellent de dicto feudo: & ipsi id fecerunt, substituendo filios sororum & dotando sorores: & quia ita seruatum fuit usu in aliis & uicinis feudis: & minimè sunt mutanda, quæ eodem iure semper ita interpretari meruerunt: nam ex quo conditio agnati est potior in feudis, quàm Domini. cap. primo. si Vasallus feu. priue. si in agnatorum præiudicium tenuit dotatio, quanto magis in Domini?

Sed quid ego tanto labore, quæ luce meridiana clariora sunt, comprobo? quandoquidem prima quæstione probaui, feudum Montiscuchi ab Illustris. Marchione donationis titulo, non per noui feudi constitutionem donatum fuisse, retenta & continuata natura antiqua transmissibili ex Episcopali inuestitura formata: que ad fœmineam prolem deuoluebat, ut pag. 31. sub resolutionis dubiorum titulo legitur.

Item, secunda quæstione pag. 36. probaui donationem factam non solum D. Georgio & liberis suis masculis, sed quibuscunque descendentibus masculis, qui non tantum ex ipso Domino Georgio & descendentibus suis masculis, sed etiam per fœminas eorum descenderent: & ita de iure tam ciuili quàm feudorum, quam etiam ex tenore inuestituræ intelligi debere necessario probaui: adeo ut nullum superstit dubium.

Tertia uero quæstione pag. 43. confirmaui feudum Montiscuchi esse donatum ut feudum rectum ex pacto & prouidentia: quod dicitur feudum alteratum & improprium, & quod est diuersum à natura, qualitate, forma, substantia, & effectu proprij & simplicis feudi: quod multi per errorem & æquiuocationem credunt idem esse proprium feudum quod rectum: & rectum quod proprium: tamen in hoc maximè differunt, quòd in feudo proprio & simpliciter sine pactis concesso, fœminæ & earum liberi nunquam succedunt: sed in feudo recto ex pacto & prouidentia, regula est, quod uirtute pacti fœminæ & alij descendentes & hæredes legitimi succedunt uirtute pacti.

In quarta quæstione probauimus, quod per pactum expressum uocati sunt omnes descendentes etiam fœminæ ad successionem feudi Montiscuchi secundum dispositionem iuris ciuilis Romanorum & iuris communis paganorum, non iuris feudalis ut pag. 47. usque ad finem. attento maximè, quòd Illustris. Marchio obligauit

Illustris.

Illustriss. Dominam eius hæredem : ut not. 48. pag. 27. & ad restitutionem pretij & damnorum simplici uerbo : ut not. 44. & 47. pag. 26. & pag. 27. not. 50. uoluit concessionem esse perpetuam. & not. 42. & 44. promiserunt Illustriss. Marchiones defendere & custodire Castrum, & bello finito restituere : si igitur passi sunt sibi auferre à militibus Regijs id, quod Castellanus Domini conseruare, & Dominus restituere finito bello tenebatur, non potest Do. Scarauello impingi, si magno labore uia iuris recuperauit à Serenissimo Rege id, quod sibi conseruandum & restituendum erat finito bello : & sibi non potuit auferri tempore pacis id, quod ei conferri debuisset, si non recuperasset.

Insuper per inuestituram & donationem fœudi Montiscuchi factam ab Illustriss. Marchione, que legitur pag. 7. ac per examen clausularum & pactorum dictæ inuestituræ probaui, quod fœudum concessum ab Illustriss. Marchione, non solum retinuit ueterem naturam, sed quod clausulæ ipsa in donatione, pactis & inuestitura appositæ faciunt, ut ipsum fœudum (etiam si non esset alia antiqua inuestitura quàm Illustriss. Marchionis) non esset uerum proprium & simplex fœudum : sed quod esset fœudum alteratum & improprium & ad fœmineam prolem transmissibile : in quo descendentes etiam ex fœminis succedunt. His confirmatis, desino. P. C. me in hac re torquere : & si à clarissimo Do. Grisellorum patrono impetrare non potui, ut bona fide (ut decebat) ueritatem agnoscerent, ut recordarentur quàm benignè eis multum de iure nostro fuerit per arbitralem sententiam remissum: rogaremq; ut non tantam fidem in suo patrocinio, potentia, & fauoribus locarent: ut arbitrarentur posse à nobis reliqua quæ eis abiudicata, nobis adiudicata fuere, eripere : uel erepta in iudicio tueri: qui tamen nescio quo munere uictus, durius semper obstitit iuri & ueritati atq; æquitati: quàm sontes illi, qui malunt in tormentis deficere, quàm ueritatem profiteri : & si illam nouerunt. aut hi qui malunt rogis flammarum absumi, quàm ortodoxæ credere ueritati. Qua ratione. P. C. si nostro iuri & uerissimis rationibus obsistat pertinatia, si iniusta auctoritas aduersetur, si cupiditas resistat, si cauillantium obscuritates iudicia remorentur, uestrum erit P. pertinaciam coërcere, auctoritati obsistere, cupiditatem freno iustitiæ compescere, & pulsis calumniantium iniquitatibus iustitiæ lucem admittere, & tenebras obscuritatum fugare: Nec existimare debetis aliter quam considerati hominis fuisse, si de ea re de qua iure iudicioq; disceptari conueniat, factis non obstitimus : eo quod constantis rectiq; hominis esse existimauimus, honestius fore iniustorum factorum occasionem declinare, & in iudiciis nullorum calumniis cedere. Non enim conueniens est nobis, qui iurati iustitiæ sacerdotes sumus, pati eius delubra factis improbis pollui, leges omnes uno uiolentiæ crimine prophanari. Aequo sanè animo tulissem, si mihi soli uis facta fuisset : meam iustè iniusto iniuriam condonare potuissem: sed qua ratione tot meos consobrinos spoliatos paternis ædibus, tot nob. matronas ob dotes ademptas lugẽes taciti audiemus ? Sed & hæc leuius ferenda essent, nisi & totius Marchiæ status fundamenta cõuelleret: dum improbat Grisellorum patronus, quæ Pari. Gra. Soc. Iuni. Goza. & alij summo labore cõprobarunt: quæ iudicio Cæsareo; & Illust

& Illustriß. Paleologa familiæ, & Illustriß. Gonzaghæ adiudicata fuere: quæ in mea causa Regius Senatus contra Regem, Camera contra Regios donatarios, Illustriß. Proreges contra omnes confirmarunt: quæ à fidelioribus aduocatis Grisellorum arbitrati iudicio diffinita ab ipsis & eorum parentibus confirmata fuere. Qua nunc estuet cupiditate, quo odio excecetur, qui non hæc uideat? Cum quanta iniustitiæ nota & suorum Dominorum dedecore Grisellos tueatur, non uideo. Cogor ego P. C. ea fidelitatis ratione, quam maiores mei meo nomine præstiterunt, quod honestum, quod tutum, quod facile, & quod possibile, non solum consulere, sed aduersus eos qui ijs contraria consulunt & faciunt, animosè, aperta fronte pugnare. Fuit ne honestum communibus dominis per temerarium consilium suadere, ut contra pacis publicæ fœdera eos, cum quibus facile agere iure poterant, spoliarent? Est ne tutum in finitimis præsidijs & rebus alienis Vasallorum suorum inimicos intrudere? non ne sicut Vasallus (si Domini sui inimicum in Castrum suum recipiat) fœudo priuatur? ita Dominus proprietate priuetur, si in domum uasalli sui intrudat eos, qui ruptis priuatæ pacis fœderibus se inimicos fecerunt? Domini enim Vasallis eorũ præstare debẽt facilem rerum suarum recuperationem non autem difficilem: possibile autem non est dominis, malè & iniustè ablata retinere sine animæ & diuinæ ultionis discrimine. Hæc sunt, quæ stylum nostrum exacuunt: non enim usque adeo estuat nobis animus recuperandarum rerum nostrarum desiderio, quàm apertæ iniuriæ iusta indignatione. Quare. P. C. id à uobis non petam, quod maximè petendum fuerat, ne de uestra prudentia, de sapientia uestra, atque iustitia dubitare uidear: hoc scilicet, ne fortè iustitiam contemnendam, ueritatem puniendam, pacis fœdera iustè uiolanda putetis, ne inimici sitis fidelitatis & industriæ nostræ, & iusta requirentibus infensi: quod Dominorum Grisellorum patronus postulare non desinit, sed hoc peto ut uassallorum uestrorum posteros Regiosque Magistratus, contra diuina humanaque iura, contra publicæ & priuatæ pacis fœdera, contra tot Imperatorum iudicia, Senatus & Cameræ Regiæ decreta, arbitrorumque iurata laudamenta partium compacta & inuestituras, & fidem à maioribus principũ obligatas, Vasallos nostros fidelissimos paternis ædibus & fæudis pulsos, qua solent optimi iudices (quales uos estis) clementia audiatis: Et si causam nostram æquitatis præsidio subnixam esse cognoueritis, si iuri consonam animaduertetis, ut ea quæ gerimus regia nostrarum ornamenta uirtutum, & quod à Serenissimo Henrico commendati per epistolam fuerimus, potius adiumento quàm detrimento causæ nostræ sit: & neue moram ulteriorem in iudicanda re perspicua faciatis: sed quemadmodum unius hominis malo consilio eiecti fuimus, sic iusto totius Senatus decreto restituamur: uel quod diu desiderauimus, ut Principali munificentia sine ulteriori lite plenius uestro consilio atque auxilio nobis suffragante restituatur: atque rerum nobis à maiorum uestrorum antidora munificentia donatarum, inuestituram officiosè accipiamus: quæ inofficioso consilio & fauore ademptæ fuerant.

FINIS.